

Nr 382.

Av herr **Sundvik**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmän sjukförsäkring, m. m.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 312 med förslag till lag om allmän sjukförsäkring, m. m. får undertecknad anföra följande.

Rörande behovet av en obligatorisk sjukförsäkring i vårt land torde knappast delade meningar råda. Däremot kan olika uppfattning göra sig gällande angående de principer, efter vilka en sådan försäkring bör utformas. För min del kan jag i det stora hela godtaga de huvudgrunder, som ligga till grund för propositionen, dock med ett viktigt undantag. Jag anser nämligen att sjukpenningförsäkringen icke bör vara utformad så schablonmässigt som skett i propositionen.

Den föreslagna enhetliga sjukpenningen lider enligt min mening av den väsentliga nackdelen, att den icke i tillräcklig mån beaktar de löneanställdas försäkringsbehov, särskilt i städer och samhällen. Såväl Landsorganisationen i Sverige som Svenska sjukkassee förbundet har också i sina remissyttranden uttalat sig mot en enhetlig sjukpenning. Det kan enligt min mening icke vara rimligt, att en person med billig eller måhända helt fri bostad och naturaförmåner av olika slag, som få behållas vid sjukdom, erhåller lika stor sjukhjälp som en person som har en relativt dyrbar bostad och vars hela försörjningsunderlag bortfaller, då han icke kan arbeta. Ej heller är det tilltalande att personer, som normalt endast delvis försörja sig genom arbete, erhålla lika stor sjukhjälp som de som endast ha sin arbetsförmåga att lita till.

Erfarenheten visar att det icke är möjligt att genom en frivillig försäkring nå alla, som ha behov av sjukförsäkring. Det blir säkerligen ännu svårare att åstadkomma behövlig anslutning till sådan frivillig tilläggsförsäkring, som föreslagits i propositionen. Det får icke förbises att sjukförsäkringen liksom annan social omvårdnad till mycket stor del finansieras genom de skattebelopp, som, bland andra, löntagarna ha att erlægga. I och med att dessa belopp bli högre än eljest blir det svårare för de obligatoriskt försäkrade att vid sidan av den obligatoriska försäkringen teckna frivillig försäkring. Man kan alltså icke av den omständigheten, att den obligatoriska och den frivilliga försäkringens sammanlagda avgifter för viss sjukpenning äro lägre än avgiften för samma sjukpenning i de erkända sjuk-kassorna, draga någon slutsats i fråga om möjligheterna att vinna anslutning

till den föreslagna frivilliga tilläggsförsäkringen. Härtill kommer att försäkring för högre sjukpenningar än 3 à 4 kronor per dag icke för närvarande förekommer annat än i relativt obetydlig omfattning. Kompletteringen av den föreslagna obligatoriska sjukpenningförsäkringen med en frivillig tilläggsförsäkring är sålunda icke till fyllest för att giva sjukpenningförsäkringen erforderlig effektivitet. Fattigvården kommer säkerligen att i många fall bli en nödvändig komplettering till den nya försäkringen, särskilt såvitt angår industriarbetarbefolkningen i tätorterna. Detta är en mycket stor nackdel.

En ytterligare nackdel med den föreslagna utformningen av sjukpenningförsäkringen är att den ej kan samordnas med den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Detta innebär att man, om propositionen i detta avseende godtages, alltfort skall vara nödsakad att även vid mindre olycksfallsskador verkställa utredning, huruvida olycksfall i arbete föreligger, och kontrollera, att ersättning ej utgives både enligt olycksfalls- och sjukförsäkringslagstiftningarna. Jag anser det vara av betydande intresse både för de anställda och deras arbetsgivare, att den ganska vidlyftiga procedur, som erfordras för utfående av olycksfallsersättning, icke skall behöva komma till användning vid bagatellskador. Ur allmän synpunkt torde det vara önskvärt, att den personal, som kan inbesparas genom en samordning, frigöres för nyttigare ändamål.

Jag kan slutligen icke underlåta att göra mig till tolk för de farhågor, som på många håll hysas, att en sjukpenningförsäkring efter de i propositionen angivna linjerna ganska snart kommer att leda till att den nu föreslagna sjukkasseorganisationen, vilken anknyter till den erkända sjukkasserörelsen, utbytes mot en rent statlig eller kommunal förvaltning av sjukförsäkringen. Detta skulle innebära att de stora ideella och personliga tillgångar, som finnas i den svenska erkända sjukkasserörelsen, gå till spillo. Det bör redan nu klart utsägas, att en sådan utveckling bör undvikas.

På de skäl, som ovan anförts, anser jag, att den i propositionen föreslagna enhetssjukpenningen å 3 kr. 50 öre bör utbytas mot en sjukpenning, som till storleken är beroende av inkomsten av förvärvsarbete. Härvid kunna naturligen olika skalor komma till användning. Jag anser det önskvärt, att antalet sjukpenningklasser ej blir för stort och att den lägsta sjukpenningen icke blir alltför låg. Med hänsyn härtill vill jag föreslå följande skala:

Årsinkomst av förvärvsarbete kr.	Sjukpenning kr.
600—1199	3:—
1200—1999	4:—
2000—2999	5:—
3000—4499	6:—
4500 och högre	7:—

Därest så framdeles skulle bli erforderligt för samordning med den obligatoriska olycksfallsförsäkringen, bör en skala av nu föreslagen beskaffenhet kunna modifieras och utbyggas utan större svårighet.

Hempningen kan lämpligen utgöra halva sjukpenningens belopp, dock lägst en krona.

I fråga om sjukpenningförsäkrade under 18 års ålder eller med folkpension anser jag skäl saknas att frångå propositionen. Detsamma gäller familjetilläggen.

Vid den anordning av den obligatoriska sjukpenningförsäkringen, som jag ovan föreslagit, är frivillig tilläggsförsäkring enligt min mening obehövlig.

I fråga om sjukförsäkringens finansiering ansluter jag mig i princip till sjukförsäkringspromemorians alternativ I. Statsbidraget till sjukpenningen bestämmes sålunda till allenast 20 % under det att i gengäld relativt stora avgiftsutjämningsbidrag utgå för dem, som tillhöra de lägsta sjukpenningklasserna. Avgiftsutjämningsbidragen torde lämpligen kunna bestämmas till 20 kr. för dem, som äro försäkrade för 2, 3 eller 4 kr. sjukpenning, till 10 kr. för dem, som äro försäkrade för 5 kr. sjukpenning, och till 5 kr. för dem, som äro försäkrade för 6 kr. sjukpenning.

Med nu angivna grunder bli de genomsnittliga årsavgifterna enligt verkställda beräkningar följande:

Enbart sjukvårdsförsäkring	kr.	5: 40
2 kr. sjukpenning (samt sjukvård)	»	13: 40
3 »	»	22: 90
4 »	»	32: 40
5 »	»	51: 90
6 »	»	66: 40
7 »	»	80: 90

Totalkostnaderna i miljoner kronor beräknas till följande ungefärliga belopp:

Försäkringsgren	1950/51	1960
Läkarvård	36,7	38,2
Intagning å och återresa från sjukhus	1,8	1,9
Sjuk- och hempenning	172,8	178,3
Maketillägg	28,7	30,4
Barntillägg	13,5	14,1
Förvaltningskostnader	20,0	20,0
Summa	273,5	282,9

Statsbidragskostnaderna i miljoner kronor ha beräknats sålunda:

<i>Försäkringsgren</i>	<i>1950/51</i>	<i>1960</i>
Läkarvård	18,7	19,5
Intagning å och återresa från sjukhus	0,9	1,0
Sjuk- och hempenning	34,6	35,7
Make- och barntillägg	42,2	44,5
Kostnader enligt 120 § lagförslaget	1,0	—
Bidrag per medlem	15,0	15,7
Avgiftslindringsbidrag	38,2	39,0
	Summa	155,4
	150,6	155,4

Statsbidragskostnaderna bli sålunda 150,6 resp. 155,4 miljoner kronor mot enligt propositionen 171,3 resp. 177,3 miljoner kronor. Det bör dock bemärkas att de belopp, som skola direkt erläggas till försäkringen i form av avgifter, bli högre enligt mitt förslag än enligt propositionen.

Under återopande av vad nu anförts får jag hemställa,

att riksdagen, vid antagande av lag om allmän sjukförsäkring, måtte besluta i enlighet med vad ovan anförts.

Därjämte får jag hemställa, att vederbörande utskott utarbetar de ändringar i lagförslaget, som härav påkallas.

Stockholm den 30 oktober 1946.

And. Sundvik.